

MĀSAS (VISPĀRĒJĀS APRŪPES MĀSAS) PROFESIJAS STANDARTS

1. Profesijas nosaukums, kvalifikācijas līmenis	
Māsa	Piektais profesionālās kvalifikācijas līmenis (5.PKL) (atbilst sestajam Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmenim (6.LKI))
2. Profesionālās kvalifikācijas prasības	
<p>Profesijas specializācijas:</p> <p>Māsas profesijas pamatspecialitātes un papildspecialitātes atbilstoši Ministru kabineta 2016.gada 24.maija noteikumu Nr.317 “Ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistra izveides, papildināšanas un uzturēšanas kārtība” 1.pielikuma 4.punktam. Māsas profesijas pamatspecialitātes un papildspecialitātes kompetence kā arī teorētisko zināšanu un praktisko iemaņu apjoms ir noteikts Ministru kabineta 2009.gada 24.marta noteikumos Nr.268 „Noteikumi par ārstniecības personu un studējošo, kuri apgūst pirmā vai otrā līmeņa profesionālās augstākās medicīniskās izglītības programmas, kompetenci ārstniecībā un šo personu teorētisko un praktisko zināšanu apjomu” (Pielikumā māsas profesijas pamatspecialitāšu un papildspecialitāšu saraksts).</p> <p>Saistītās profesijas, kvalifikācijas līmenis:</p> <p>Māsas profesijas saistītās profesijas noteiktas Ministru kabineta 2016.gada 24.maija noteikumu Nr.317 “Ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistra izveides, papildināšanas un uzturēšanas kārtība” 1.pielikuma 1.1.punktā. Māsas profesijas saistīto profesiju kompetence kā arī teorētisko zināšanu un praktisko iemaņu apjoms ir noteikts Ministru kabineta 2009.gada 24.marta noteikumos Nr.268 „Noteikumi par ārstniecības personu un studējošo, kuri apgūst pirmā vai otrā līmeņa profesionālās augstākās medicīniskās izglītības programmas, kompetenci ārstniecībā un šo personu teorētisko un praktisko zināšanu apjomu”</p>	
3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu kopsavilkums	
<p>Māsa veic pacientu aprūpi: piedalās ārstniecībā; vada pacientu aprūpes darbu; nodarbojas ar pacientu izglītošanu veselības jautājumos; veic profesionālās izglītības darbu.</p> <p>Māsas profesionālie pienākumi un uzdevumi:</p> <p>3.1. Vispārējās aprūpes nodrošināšana:</p> <ul style="list-style-type: none">3.1.1. realizēt uz pierādījumiem balstītu aprūpes procesu;3.1.2. ievērot ētiku, bioētiku un cilvēktiesības profesionālajā darbībā;3.1.3. nodrošināt konfidencialitāti un pacientu tiesības profesionālajā darbībā;3.1.4. nodrošināt un īstenot aprūpes procesu;3.1.5. nodrošināt māsas prakses kvalitāti un attīstību;3.1.6. realizēt uz indivīdu centrētu aprūpi. <p>3.2. Vispārējās specializētās aprūpes nodrošināšana.</p> <ul style="list-style-type: none">3.2.1. nodrošināt katastrofu un neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšanu;	

- 3.2.2. nodrošināt pediatriko aprūpi;
 - 3.2.3. nodrošināt mātes un jaundzimušā aprūpi;
 - 3.2.4. nodrošināt ilgtermiņa aprūpi pacientiem ar hroniskām slimībām;
 - 3.2.5. nodrošināt pacientu aprūpi vispārējā medicīnā un ķirurģijā;
 - 3.2.6. nodrošināt aprūpi pacientiem ar mentālām un psihiatriskām saslimšanām visiem vecuma posmiem;
 - 3.2.7. nodrošināt aprūpi personām ar invaliditāti;
 - 3.2.8. nodrošināt geriatrisku un vecu cilvēku aprūpi;
 - 3.2.9. veikt primāro veselības aprūpi un aprūpi mājās visos vecuma posmos;
 - 3.2.10. veikt paliatīvo aprūpi;
 - 3.2.11. veikt mirstoša pacienta aprūpi;
 - 3.2.12. ievērot infekciju kontroles principus pacienta un personāla drošībai.
- 3.3. Izglītošana (māsu praksē):
- 3.3.1. veikt nepārtrauktu savu zināšanu un prasmju izvērtēšanu, uzturēšanu un pilnveidošanu;
 - 3.3.2. izglītot citus veselības un sociālās aprūpes komandas dalībniekus;
 - 3.3.3. veikt māsu izglītošanu;
 - 3.3.4. izglītot pacientus un tūtuviniekus akūtu slimību gadījumā;
 - 3.3.5. izglītot pacientus un tūtuviniekus hronisku slimību gadījumā;
 - 3.3.6. izglītot sabiedrību.
- 3.4. Līderības un menedžmenta nodrošināšana māsu praksē:
- 3.4.1. veidot pozitīvu darba vidi;
 - 3.4.2. uzturēt reprezentatīvu profesijas tēlu;
 - 3.4.3. vadīt resursus aprūpes darba nodrošināšanai;
 - 3.4.4. atbalstīt pacienta integrāciju sabiedrībā pēc slimības;
 - 3.4.5. darboties starpnozaru komandā;
 - 3.4.6. iesaistīties pārmaiņu procesā.
- 3.5. Personīgās un profesionālās pilnveides turpināšana:
- 3.5.1. veikt nepārtrauktu personīgo un profesionālo pilnveidi;
 - 3.5.2. attīstīt māsu profesijas identitāti un autonomiju;
 - 3.5.3. izmantot kritisko domāšanu lēmumu pieņemšanā;
 - 3.5.4. pielietot jaunākos uz pierādījumiem balstītos zinātnes sasniegumus;
 - 3.5.5. iesaistīties māsu profesionālajās organizācijās;
 - 3.5.6. iesaistīties veselības aprūpes un sociālās labklājības jomas pētījumos un projektos.
- 3.6. Klīnisko procedūru veikšana:
- 3.6.1. nodrošināt komfortablu un drošu vidi pacientam;
 - 3.6.2. veikt medikamentozo aprūpi;
 - 3.6.3. veikt brūču aprūpi;
 - 3.6.4. nodrošināt oksigenāciju pacientam;
 - 3.6.5. nodrošināt šķidrums un uztura uzņemšanu pacientam;
 - 3.6.6. nodrošināt klīniskās procedūras eliminācijas procesiem;
 - 3.6.8. sagatavot pacientu diagnostiskajām un ārstnieciskajām procedūrām;
 - 3.6.9. veikt dažādu veidu imobilizāciju;
 - 3.6.10. nodrošināt pacienta mobilizāciju;
 - 3.6.11. veikt pacienta stāvokļa novērtēšanu.

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)
4.1.	Realizēt uz pierādījumiem balstītu aprūpes procesu.	<p>Īstenot uz pierādījumiem balstītu aprūpi.</p> <p>Atbildība.</p> <hr/> <p>Lietot pētniecības metodoloģiju un terminoloģiju.</p> <p>Atbildība.</p> <hr/> <p>Pielietot māszinību zinātnes, teorijas un jēdzienus.</p> <p>Atbildība.</p>	<p>Lietošanas līmenī:</p> <p>Uz pierādījumiem balstīta aprūpe.</p> <p>Pētniecība, metodoloģija un terminoloģija.</p> <hr/> <p>Māszinību zinātnes teorijas un jēdzieni.</p> <p>Veselība un slimība.</p>	<p>Spēja īstenot pierādījumos balstītu aprūpi, izmantojot pētniecības metodoloģiju un terminoloģiju.</p> <p align="right">6. LKI</p>
4.2.	Ievērot ētiku, bioētiku un cilvēktiesības profesionālajā darbībā.	<p>Ievērot ētikas pamatprincipus.</p> <p>Ētiskums.</p> <hr/> <p>Ievērot profesionālo ētiku un bioētiku.</p> <p>Ētiskums.</p> <hr/> <p>Darboties atbilstoši profesionālās ētikas normām un normatīvajam regulējumam.</p> <p>Ētiskums.</p>	<p>Lietošanas līmenī:</p> <p>Ētikas pamatprincipi.</p> <p>Profesionālā ētika un bioētika.</p> <hr/> <p>Cilvēktiesības.</p> <p>Profesionālās darbības normatīvais regulējums.</p>	<p>Spēja realizēt aprūpes procesu ievērojot ētikas un bioētikas pamatprincipus profesionālajā darbībā.</p> <p align="right">6.LKI</p>

**4. Profesionālās darbības pamatzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
4.3.	Nodrošināt konfidencialitāti un pacientu tiesības profesionālajā darbībā.	<p>Ievērot konfidencialitātes principu. Atbildība.</p> <p>Ievērot personas datu aizsardzību. Atbildība.</p> <p>Ievērot pacienta tiesības. Atbildība.</p>	<p>Lietošanas līmenī: Konfidencialitātes princips. Personas datu aizsardzība.</p> <p>Pacienta autonomija un tiesības.</p>	Spēja ievērot un nodrošināt konfidencialitāti un personas datu aizsardzību, autonomiju un tiesības profesionālajā darbībā.	6. LKI
4.4.	Nodrošināt un īstenot aprūpes procesu.	<p>Lietot profesionālo terminoloģiju. Atbildība, pastāvīgums.</p> <p>Ievērot starpkultūru komunikāciju multikulturālā vidē. Radošums, kreativitāte.</p> <p>Novērtēt, noteikt aprūpes diagnozes, plānot un īstenot</p>	<p>Izpratnes līmenī: Klīniskās zināšanas medicīnā</p> <p>Lietošanas līmenī: Profesionālā terminoloģija. Starppersonu saskarsme. Transkulturāla aprūpe. Kritiskā domāšana. Aprūpes process, aprūpes diagnozes, izvērtēšana, uz personu centrēta aprūpe un dokumentēšana.</p>	Spēja autonomi nodrošināt pacienta aprūpes procesa nepārtrauktību multikulturālā vidē.	6. LKI

4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes, PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences				
Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)
		<p>pacienta aprūpes procesu un tā nepārtrauktību.</p> <p>Atbildība, pastāvīgums.</p>		
		<p>Autonomi pieņemt klīniskos lēmumus aprūpē.</p> <p>Atbildība.</p>		
		<p>Izmantot kritiskās domāšanas pieeju pacientu aprūpē.</p> <p>Radošums, kreativitāte.</p>		
4.5.	Nodrošināt māsas prakses kvalitāti un attīstību.	<p>Izprast pacienta drošības pamatprincipus.</p> <p>Atbildība, pastāvīgums</p>	<p>Izpratnes līmenī:</p> <p>Pacienta drošības pamatprincipi.</p> <p>Pacienta drošību ietekmējošie cilvēkfaktori.</p> <p>Sistēmas ietekme uz drošu pacienta aprūpi.</p> <p>Klīniskie riski un pārvaldība.</p> <p>Lietošanas līmenī:</p> <p>Starpprofesionāļu komandas darbs.</p> <p>Aprūpe bez kaitējuma/mācīšanās no kļūdām.</p> <p>Aprūpes kvalitāte.</p> <p>Pacientu drošības principi.</p> <p>Infekcijas kontrole un profilakse.</p>	<p>Spēja nodrošināt māsas prakses kvalitāti un attīstību.</p> <p>6.LKI</p>
		<p>Izprast cilvēkfaktora ietekmi pacienta drošībā.</p> <p>Atbildība, pastāvīgums.</p>		

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)
			<p>Drošs zāļu menedžments.</p> <p>Invazīvo procedūru riski pacientu drošības kontekstā.</p> <p>Standartizācijas process.</p> <p>Profesionālās vadlīnijas un rekomendācijas.</p> <p>Klīniskās vadlīnijas un standarti.</p> <p>Klīniskie auditi.</p> <p>Kvalitātes sistēmas procesi un nozīme.</p> <p>Pacientu/klientu apmierinātība.</p> <p>Aprūpes prakses kvalitāte.</p>	
		<p>Izprast veselības aprūpes sistēmas ietekmi uz pacienta aprūpi.</p> <p>Atbildība.</p>		
		<p>Prast darboties komandā.</p> <p>Atbildība.</p>		
		<p>Mācīties no kļūdām, lai novērstu kaitējumu pacientam.</p> <p>Atbildība.</p>		
		<p>Izprast klīniskos riskus un veikt darbības to novēršanā un mazināšanā.</p> <p>Atbildība.</p>		

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)
		<p>Izprast kvalitātes uzlabošanas metožu pielietošanu aprūpē drošības kontekstā.</p> <p>Atbildība.</p>		
		<p>Iesaistīt pacientus un piederīgos drošas pacientu aprūpes nodrošināšanā.</p> <p>Atbildība.</p>		
		<p>Izprast infekciju kontroles un profilakses pasākumus drošai pacientu aprūpei.</p>		
		<p>Izprast invazīvās procedūras riskus pacienta drošības kontekstā.</p> <p>Atbildība.</p>		
		<p>Izprast medikamentu administrēšanas riskus pacienta drošības kontekstā.</p> <p>Atbildība.</p>		
		<p>Piedalīties profesionālo vadlīniju, rekomendāciju attīstīšanā un ieviešanā.</p> <p>Iniciatīva, atbildība.</p>		

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		<p>Piedalīties kvalitātes nodrošināšanas un uzlabošanas procesos. Piedalīties profesionālos auditos.</p> <p>Iniciatīva, atbildība.</p>			
		<p>Piedalīties pacientu apmierinātības izvērtēšanas procesā.</p> <p>Iniciatīva.</p>			
		<p>Piedalīties kvalitātes sistēmas izstrādāšanā, īstenošanā un pilnveidošanā.</p> <p>Iniciatīva.</p>			
		<p>Piedalīties inovatīvu procesu īstenošanā.</p> <p>Iniciatīva, atbildība.</p>			
		<p>Sadarboties kvalitātes sistēmas ietvaros.</p> <p>Iniciatīva.</p>			
		<p>Attīstīt māsu praksi.</p> <p>Pastāvīgums.</p>			

4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes, PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences					
Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
4.6.	Realizēt uz indivīdu centrētu aprūpi.	<p>Sniegt uz pacientu centrētu aprūpi visu vecumu pacientu grupām.</p> <p>Pastāvīgi un atbildīgi.</p>	<p>Izpratnes līmenī: Dzīves cikls.</p>	Spēja realizēt uz indivīdu centrētu aprūpi lietojot terapeitisko komunikāciju.	6.LKI
		<p>Lietot terapeitiskās komunikācijas principus praksē.</p> <p>Atbildība, pastāvīgi.</p>	<p>Lietošanas līmenī: Terapeitiskā komunikācija.</p>		
4.7.	Nodrošināt katastrofu un neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšanu.	<p>Patstāvīgi veikt vitālo funkciju monitorēšanu un novērtēšanu.</p> <p>Atbildība, patstāvība, precizitāte.</p>	<p>Lietošanas līmenī: Aprūpes pamatprincipi intensīvajā terapijā. Šoku veidi un komas. Toksisko vielu eliminācijas metodes.</p>	Spēja sniegt neatliekamo medicīnisko palīdzību dzīvībai kritiskās un katastrofu situācijās.	6.LKI
		<p>Nodrošināt vitālās funkcijas visa vecuma pacientiem.</p> <p>Atbildība, patstāvība, precizitāte.</p>	<p>Dekontaminācijas pasākumi. Neatliekamie psihiatriski stāvokļi. Neatliekamā medicīniskā palīdzība veselībai un dzīvībai kritiskās situācijās. Neatliekamā medicīniskā palīdzība un katastrofu medicīna.</p>		
		<p>Pielietot pieaugušo un bērnu pamata un paplašinātos atdzīvināšanas algoritmu.</p> <p>Atbildība, patstāvība, precizitāte.</p>	<p>Neatliekamā medicīniskā palīdzībā lietojamie medikamenti. Sirds ritma traucējumi/aritmijas. Elpošanas nepietiekamība. Defibrilatora/automātiskā ārējā defibrilatora lietošana kardiopulmonālās reanimācijas laikā.</p>		

**4. Profesionālās darbības pamatzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		Pielietot neatliekamās palīdzības algoritmus visu vecumu pacientu grupām. Atbildība, patstāvība, precizitāte.	Neatliekamā medicīniskā palīdzība dažādu etioloģiju šoku gadījumā. Neatliekamā medicīniskā palīdzība akūtu sāpju gadījumā. Neatliekamā medicīniskā palīdzība dažādu etioloģiju asiņošanas, politraumu gadījumā.		
		Nodrošināt neatliekamo medicīnisko palīdzību specifiskās situācijās. Atbildība, patstāvība, precizitāte.	Neatliekamā medicīniskā palīdzība grūtniecības un dzemdību laikā. Neatliekamā medicīniskā palīdzība pacientiem, kuri cietuši radiācijas iedarbības rezultātā.		
		Nodrošināt neatliekamo medicīnisko palīdzību katastrofu situāciju gadījumos. Atbildība, patstāvība, precizitāte.			
4.8.	Nodrošināt pediatrisko aprūpi.	Novērtēt akūta, kritiski slima bērna veselības stāvokli, izmantojot iegūtos anamnēzes datus, novērtēt fizioloģisko nestabilitāti un potenciāli dzīvībai bīstamos stāvokļus. Atbildība, empātija, radošums. Novērtēt un veicināt bērna fizisko, psihomotoro, kognitīvo un sociālo attīstību dažādos	Izpratnes līmenī: Bērnu slimību klīniskie simptomi, diagnostika un ārstēšana. Bērnu fizioloģiskās un psiholoģiskās attīstības īpatnības. Lietošanas līmenī: Akūts, kritiski un hroniski slims bērns. Bērna veselība un attīstība.	Spēja nodrošināt pediatrisko aprūpi, balstoties uz pierādījumiem balstītiem pamatprincipiem.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)
		<p>vecuma periodos un atpazīt patoloģiskas izmaiņas. Atbildība.</p> <p>Noteikt aprūpes diagnozes un plānot aprūpi pediatriskiem pacientiem. Atbildība.</p> <p>Atpazīt bērna vecumam raksturīgākās saslimšanu sistēmas, klīniskos simptomus, pārzināt diagnostisku, ārstēšanas metožu principus. Atbildība.</p> <p>Nodrošināt un veikt uz pierādījumiem balstītu aprūpi. Atbildība.</p> <p>Veikt bērniem dažādos vecuma periodos invazīvās/neinvazīvās procedūras saskaņā ar labas prakses vadlīnijām. (vai uz pierādījumiem balstīta prakse). Atbildība, precizitāte.</p> <p>Izskaidrot bērnam un ģimenei par medikamentozās terapijas mērķus, prognozēt ar zāļu vielu lietošanu saistītās iespējamās blakusparādības, izvērtēt zāļu vielu efektus un devas. Atbildība.</p>	<p>Vesels bērns.</p> <p>Slima bērna aprūpe. Invazīvās/neinvazīvās procedūras bērna vecuma periodos. Medikamentu pareiza un droša lietošana un/vai ievadīšanas pamatprincipi bērnu vecumā. Medikamentozā aprūpe bērna vecumā. Vesela un slima bērna uzturs. Bērna un ģimenes izglītošana. Veselīga dzīvesveida principi dažādos bērna vecumposmos. Traumu profilakse. Vakcinācijas. Efektīva informācija. Piemērotās mācīšanas metodes. Aprūpes process pediatrijā.</p>	

**4. Profesionālās darbības pamatzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		<p>Veicināt veselīga uztura pamatprincipus un identificēt ēdināšanas problēmas dažādos bērna vecuma periodos. Atbildība.</p> <p>Sniegt efektīvi informāciju bērnam ar veselības problēmām un tā ģimenei izmantojot piemērotas metodes atbilstoši bērna vecumam. Atbildība, radošums, kreativitāte.</p> <p>Veikt bērna un ģimenes izglītošana par veselīgu dzīvesveidu un veselības veicināšanu, traumu un slimību risku novēršanu. Atbildība, radošums, kreativitāte.</p> <p>Izvērtēt aprūpes rezultātus pediatriskajiem pacientiem. Atbildība.</p>			
4.9.	Nodrošināt mātes un bērna aprūpi.	<p>Veikt atsevišķas antenatālās aprūpes epizodes, atpazīt antenatālos riskus. Atbildība.</p>	<p>Priekšstata līmenī: Antenatālās aprūpes bāzes programma. Antenatālās aprūpes sociālie aspekti. Mātes un bērna veselības aprūpes politikas pamatprincipi un normatīvais regulējums.</p>	Spēja nodrošināt mātes, jaundzimušā aprūpi un ģimenes izglītošanu reproduktīvās veselības kontekstā.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)
		<p>Veikt sievietes aprūpi pēcdzemdību periodā, atpazīt pēcdzemdību komplikāciju riskus.</p> <p>Atbildība.</p>	<p>Izpratnes līmenī: Mātes un bērna veselības aprūpes kvalitātes kritēriji/indikatori. Sievietes fizioloģija grūtniecības laikā. Augļa augšana un attīstība.</p> <p>Sievietes fizioloģija pēcdzemdību periodā. Pēcdzemdību komplikācijas. Kontracepcija pēc dzemdībām. Reproduktīvā veselība, to ietekmējošie faktori. Sievietes uzturs un fiziskās aktivitātes grūtniecības laikā. Sievietes uzturs zīdīšanas laikā. Perinatālā psiholoģija. Ģimenes psiholoģija.</p> <p>Lietošanas līmenī: Veselības veicināšana reproduktīvajā vecumā. Zīdīšanas fizioloģija. Jaundzimušā fizioloģija. Jaundzimušā augšana un attīstība. Zaudējums, sēru fāzes. Sievietes aprūpe pēcdzemdību periodā. Vakcinācijas kalendārs.</p>	
		<p>Veikt jaundzimušā aprūpi, atpazīt veselības riskus un komplikācijas.</p> <p>Atbildība.</p>		
		<p>Sniegt psihoemocionālo atbalstu sievietei pēc grūtniecības pārtraukšanas un/vai grūtniecības pārtraukšanās, veicināt līdzcilvēku (atbalsta personu, ģimenes) iesaistīšanu.</p> <p>Empātija.</p>		
		<p>Veikt ģimenes/indivīda izglītošanu mātes un bērna veselības/reproduktīvās veselības kontekstā.</p> <p>Atbildība, radošums.</p>		

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		<p>Izprast mātes un bērna veselības aprūpes politikas pamatprincipus.</p> <p>Atbildība.</p>			
4.10.	<p>Nodrošināt ilgtermiņa aprūpi pacientiem ar hroniskām slimībām.</p>	<p>Novērtēt raksturīgākos hronisku slimību simptomus, pārzina nepieciešamās diagnostiskās metodes un diagnostiskos kritērijus, kā arī pārzina ārstēšanas principus.</p> <p>Atbildība .</p> <p>Noteikt aprūpes diagnozes un plānot aprūpi hroniskiem pacientiem.</p> <p>Atbildība.</p> <p>Nodrošināt un veikt uz pierādījumiem balstītu hronisko pacientu aprūpi.</p> <p>Atbildība.</p> <p>Izprast komplementārās un alternatīvās medicīnas un radošās terapijas metodes</p>	<p>Izpratnes līmenī: Hronisko slimību attīstības mehānismi, diagnostiskie kritēriji un medikamentozās ārstēšanas principi. Normatīvie regulējumi par hronisko slimību ārstēšanu, pacientu pienākumi un tiesības, sociālais atbalsts.</p> <p>Lietošanas līmenī: Holistiskās aprūpes principi pacientiem ar hroniskām slimībām, Hronisko slimību komplikācijas Pacientu izglītošanai piemērotas mācību metodes. Hronisko slimību ietekme uz psihoemocionālo stāvokli. Motivācijas veidošanas stratēģijas Uz pacientu orientētās aprūpes principi pacientiem ar hroniskām slimībām. Aprūpes process.</p>	<p>Spēja nodrošināt ilgtermiņa aprūpi pacientiem ar hroniskām slimībām.</p>	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)
		<p>hronisku slimību ārstēšanā un pacientu aprūpē. Radošums.</p>		
		<p>Veicināt nepieciešamo starpdisciplināro sadarbību pacientu ar hroniskām slimībām. Empātija.</p>		
		<p>Palīdzēt pacientam apgūt pašaprūpei nepieciešamās zināšanas, prasmes un iemaņas, piemērojot mācību metodes un mācību materiālus pacientu izglītošanā. Empātija.</p>		
		<p>Izvērtēt aprūpes rezultātus hroniski aprūpējamajiem pacientiem. Atbildība.</p>		
		<p>Sniegt emocionālo atbalstu pacientiem ar hroniskām slimībām. Empātija, radošums.</p>		
		<p>Nodrošināt aprūpes darbību nepārtrauktību un ilgtspējību</p>		

4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes, PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences					
Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		pacienti ar hroniskām slimībām. Atbildība.			
4.11.	Nodrošināt pacientu aprūpi vispārējā medicīnā un ķirurģijā.	<p>Novērtēt akūti un kritiski slima pacienta veselības stāvokli, noteikt aprūpes diagnozes un plānot aprūpi pacientiem vispārējā medicīnā un ķirurģijā. Atbildība.</p> <p>Izprast akūtu slimību simptomus, dažāda vecuma grupu pieaugušiem pacientiem vispārējā medicīnā un ķirurģijā. Atbildība.</p> <p>Nodrošināt aprūpes procesu pieaugušiem pacientiem ar dažādām saslimšanām. Atbildība, radošums.</p> <p>Veicina pacienta un piederīgo līdzestību aprūpes procesā. Empātija, radošums.</p> <p>Izskaidrot uztura un šķidruma uzņemšanas pamatprincipus dažāda vecuma grupu</p>	<p>Izpratnes līmenī: Vispārējā medicīna un ķirurģija. Cilvēka organisma funkcijas un regulācijas mehānismi. Slimību attīstības un novērtēšanas mehānismi. Diagnostiskie kritēriji un medicīnas tehnoloģijas un to pielietojums. Pacientu rehabilitācijas principi.</p> <p>Lietošanas līmenī: Uz pacientu orientētās aprūpes principi. Medikamentozās terapijas un aprūpes principi. Medikamentu pareiza un droša lietošana un/vai ievadīšana dažādu vecuma grupu pieaugušiem pacientiem. Holistiskās aprūpes principi. Dažādu vecuma grupu pieaugušu pacientu izglītošanai piemērotas mācību metodes, motivācijas veidošana principi. Vesela un slima pieauguša cilvēka uzturs.</p>	Spēja nodrošināt pacientu aprūpi vispārējā medicīnā un ķirurģijā.	6.LKI

4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes, PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences				
Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)
		<p>pieaugušiem pacientiem ar dažādām saslimšanām.</p> <p>Empātija, atbildība, radošums.</p>		
		<p>Izprot rehabilitācijas pamatprincipus veselības atjaunošanā, uzturēšanā un saglabāšanā.</p> <p>Atbildība, empātija.</p>		
		<p>Izvērtēt aprūpes rezultātus pacientiem.</p> <p>Atbildība.</p>		
4.12.	Nodrošināt aprūpi pacientiem ar mentālām un psihiatriskām saslimšanām visiem vecuma posmiem.	<p>Izprast un atpazīt psihisko traucējumu un slimību etioloģiju, diagnostikas, ārstēšanas un rehabilitācijas principus.</p> <p>Atbildība.</p>	<p>Izpratnes līmenī: Diagnostiskās un ārstnieciskās procedūras psihiatrijā. Psihiskie stāvokļi un psihiatriskās saslimšanas.</p>	<p>Spēja nodrošināt aprūpi pacientiem ar mentālām un psihiatriskām saslimšanām visiem vecuma posmiem.</p>
		<p>Novērtēt pacientus ar dažādiem psihiskiem stāvokļiem un psihiatriskām slimībām.</p> <p>Atbildība.</p>	<p>Lietošanas līmenī: Pacientu aprūpes process dažādu psihisko traucējumu un slimību gadījumos. Mentālā veselība.</p>	
		<p>Noteikt aprūpes diagnozes un plānot aprūpes procesu.</p>	<p>Pacientu ar psihiskiem traucējumiem un slimībām novērošanas principi.</p>	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)
		<p>Nodrošināt pacientu aprūpi dažādu psihisko traucējumu un slimību gadījumos. Atbildība.</p>	<p>Pedagoģijas principi ģimenes izglītošanā par psihisku traucējumu un psihiatrisku slimību vadīšanu.</p>	
		<p>Izprot diagnostiskās un ārstnieciskās procedūras psihiatrijā. Atbildība.</p>	<p>Saskarsmes īpatnības darbā ar psihiatriskiem pacientiem un viņu ģimenēm.</p>	
		<p>Nodrošināt un lietot novērošanas principus pacientiem ar psihiskiem traucējumiem un slimībām. Atbildība, radošums, empātija.</p>		
		<p>Veikt aprūpi pacientiem ar atkarībām. Atbildība, radošums.</p>		
		<p>Pielietot pedagoģijas principus pacientu un viņu ģimenes izglītošanā par psihisku traucējumu un slimību vadīšanu. Atbildība, radošums.</p>		
		<p>Lietot atbilstošu saskarsmes modeli darbā ar psihiatriskiem un narkoloģiskiem pacientiem. Empātija radošums.</p>		
		<p>Veicināt mentālo veselību.</p>		
		<p>Izvērtēt aprūpes rezultātus pacientiem ar psihiskiem traucējumiem un psihiatriskām saslimšanām.</p>		

4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes, PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences					
Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		Atbildība.			
4.13.	Nodrošināt aprūpi personām ar invaliditāti.	<p>Atpazīt pazīmes, kas liecina par personu ar invaliditāti. Atbildība.</p> <p>Lietot aprūpes principus personām ar invaliditāti. Atbildība.</p> <p>Atbalstīt cilvēka pašnoteikšanos pielāgošanos un integrēšanos sociālajā un fiziskajā vidē. Atbildība.</p> <p>Lietot modernās tehnoloģijas saziņai ar cilvēkiem ar invaliditāti. Atbildība, radošums.</p> <p>Izprast problēmas un vajadzības cilvēkiem ar invaliditāti, un prast uzlabot viņu dzīves kvalitāti un veiksmīgu integrāciju sabiedrībā. Atbildība.</p>	<p>Priekšstata līmenī: Normatīvie akti sociālās drošības jomā.</p> <p>Valsts sociālās politikas veidošanas un īstenošanas pamatprincipi. Sociālās rehabilitācijas pamatprincipi.</p> <p>Izpratnes līmenī: Cilvēki ar invaliditāti. Funkcionēšanas ierobežojumi.</p>	Spēja nodrošināt aprūpi cilvēkiem ar invaliditāti.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		<p>Izprast sociālās rehabilitācijas pakalpojuma ētiskos un juridiskos aspektus.</p> <p>Atbildība.</p>			
4.14.	Nodrošināt geriatrisku un vecu cilvēku aprūpi.	<p>Veikt vecu cilvēku funkcionālo novērtēšanu, sniegt nepieciešamo palīdzību funkciju nodrošināšanā.</p> <p>Atbildība.</p> <p>Veikt vecu cilvēku psihosociālo novērtēšanu, sniegt nepieciešamo palīdzību funkciju nodrošināšanā.</p> <p>Atbildība.</p> <p>Izprot ar vecumu saistītās fizioloģiskās izmaiņas.</p> <p>Atbildība.</p> <p>Noteikt aprūpes diagnozes un plānot aprūpi.</p> <p>Atbildība.</p> <p>Nodrošināt geriatriskā pacienta aprūpi.</p>	<p>Izpratnes līmenī: Vecu cilvēku novecošanas problēmas bioloģiskie, medicīniskie, psiholoģiskie, sociālie aspekti.</p> <p>Vecu cilvēku fizioloģiskās izmaiņas organismā. Veselības aizsardzība un geriatriskā rehabilitācija.</p> <p>Lietošanas līmenī: Mentālās veselības traucējumi veciem cilvēkiem. Aprūpes process vecu cilvēku aprūpē. Psihosociālie aspekti/psihosociālā higiēna. Saskarsmes pamatprincipi vecu cilvēku aprūpē. Tiesiski ētiskie aspekti vecu cilvēku aprūpē. Veca cilvēka izglītošana izmantojot piemērotas mācību metodes. Starpdisciplināra sadarbība.</p>	Spēja koordinēt un veikt vecu ļaužu aprūpi.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		<p>Atbildība.</p> <p>Veikt vecu cilvēka medikamentozo aprūpi. Atbildība.</p> <p>Izprot vecu cilvēku saskarsmes īpatnības. Atbildība, empātija.</p> <p>Ievērot profilakses pasākumus vecu cilvēku aprūpē. Atbildība.</p> <p>Izvērtēt aprūpes rezultātus vecu ļaužu un geriatrisko pacientu aprūpē. Atbildība.</p>	<p>Vecu cilvēku organisma izmaiņas, neatkarīgi no slimībām, ārējās un iekšējās vides patoloģiskām ietekmēm.</p> <p>Aprūpe cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, pielietot nepieciešamos līdzekļus, nodrošināt drošu darba vidi, veikt pacienta pārvietošanu atbilstoši ergonomijas principiem.</p>		
4.15.	Veikt primāro veselības aprūpi un aprūpi mājās visos vecuma posmos.	<p>Identificēt veselības, psihosociālos un ekonomiskos riskus indivīda individuālajā vidē un ģimenē. Atbildība.</p> <p>Novērtēt indivīda veselības un fiziskās problēmas.</p>	<p>Izpratnes līmenī: Veselības aprūpes principi primārā veselības aprūpē. Starpnozaru sadarbības veselību veicinošas vides veidošanā un vienlīdzīgu iespēju radīšanā visu sociālo slāņu indivīdiem.</p> <p>Sabiedrības iesaiste veselīgas vides veicināšanā. Skrīninga izmeklēšanas metodes.</p>	Spēja veikt primāro veselības aprūpi un aprūpi mājās visos vecuma posmos	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)
		<p>Interpretēt anamnēzes un fiziskās apskates rezultātu, identificēt problēmas, noteikt aprūpes diagnozes un plānot aprūpes darbības.</p> <p>Atbildība.</p>	<p>Lietošanas līmenī: Veselības aprūpe mājās. Sabiedrības veselība un tās veicināšana. Slimību profilakse. Vakcinācija.</p> <p>Terapeitiskā komunikācija. Dzīves kvalitāte. Mācīšana un koučings. Aprūpes process.</p>	
		<p>Lietot efektīvu terapeitisko komunikāciju.</p> <p>Radošums, atbildība.</p>		
		<p>Veicināt veselības veicināšanu un profilaksi, slimību profilaksi un izglītēt par to.</p>		
		<p>Lietot mācīšanas un koučinga metodes indivīda izglītošanā.</p> <p>Atbildība.</p>		
		<p>Pārzināt skrīninga izmeklēšanas metodes.</p> <p>Atbildība.</p>		
		<p>Pārzināt un administrēt vakcinācijas procesu.</p> <p>Atbildība.</p>		

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		<p>Īstenot ilgtermiņa sadarbību ar indivīdu un ģimeni. Atbildība, radošums.</p> <p>Plānot un konsultēt indivīdu par dzīves kvalitāti vadoties pēc viņa vajadzībām. Atbildība.</p> <p>Veikt veselības aprūpi mājās. Atbildība.</p> <p>Piedalīties sabiedrības veselības veicināšanā un veselības stiprināšanā. Atbildība.</p>			
4.16.	Veikt paliatīvo aprūpi.	<p>Veikt pacientu aprūpes vajadzību un vispārējā stāvokļa monitorēšanu un izvērtēšanu paliatīvi aprūpējamajiem visu vecumu grupu pacientiem.</p> <p>Noteikt aprūpes diagnozes paliatīvi aprūpējamajiem visu vecumu grupu pacientiem.</p> <p>Nodrošināt un veikt uz pierādījumiem balstītu aprūpi</p>	<p>Priekšstata līmenī: Paliatīvā aprūpe - definīcija, nozare, saturs, vēsture, funkcijas.</p> <p>Izpratnes līmenī: Psiholoģiska krīze, krīzes gaita, krīzes intervence.</p> <p>Lietošanas līmenī: Efektīvas terapeitiskas saskarsmes stratēģijas un paņēmieni darbā ar</p>	Spēja nodrošināt paliatīvo aprūpi un mirstošo aprūpi.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		<p>paliatīvi aprūpējamajiem visu vecumu grupu pacientiem.</p> <p>Nodrošināt efektīvu sāpju menedžmentu paliatīvi aprūpējamajiem visu vecumu grupu pacientiem.</p> <p>Novērtēt aprūpes rezultātus paliatīvi aprūpējamajiem visu vecumu grupu pacientiem.</p> <p>Veikt pacientu un piederīgo emocionālo atbalstu.</p>	<p>paliatīvās aprūpes pacientiem, viņu tuviniekiem.</p> <p>Sāpju psihofizioloģija, sāpju novērtēšana, sāpju menedžments, farmakoloģiskās un nefarmakoloģiskās atsāpināšanas metodes.</p>		
4.17.	Veikt mirstoša pacienta aprūpi.	<p>Veikt aprūpes vajadzību un vispārējā stāvokļa monitorēšanu un izvērtēšanu visu vecumu grupu mirstošiem pacientiem.</p> <p>Noteikt aprūpes diagnozes visu vecumu grupu mirstošiem pacientiem.</p> <p>Nodrošināt aprūpi mirstošiem visu vecumu grupu pacientiem.</p>	<p>Izpratnes līmenī: Psiholoģiska krīze, krīzes gaita, krīzes intervence.</p> <p>Lietošanas līmenī: Mirstoša pacienta aprūpe - miršanas stadijas (psiholoģiskie un fizioloģiskie aspekti), dažādu vecuma grupu īpatnības. Efektīvas terapeitiskas saskarsmes stratēģijas un paņēmieni darbā ar</p>	Spēja nodrošināt aprūpi mirstošajam pacientam.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		<p>Novērtēt aprūpes rezultātus mirstošiem visu vecumu grupu pacientiem.</p> <p>Veikt pacientu pēcnāves aprūpi un piederīgo emocionālo atbalstu.</p>	<p>mirstošiem pacientiem, viņu tuviniekiem.</p>		
4.18.	<p>Ievērot infekciju kontroles principus pacienta un personāla drošībai.</p>	<p>Lietot individuālo aizsardzības līdzekļus. Pastāvība, patstāvība, atbildība.</p> <p>Veikt roku higiēnu. Pastāvība, patstāvība, atbildība.</p> <p>Uzturēt drošu darba vidi. Pastāvība, patstāvība, atbildība.</p> <p>Nodrošināt izolācijas pasākumus dažādu infekciju gadījumā. Atbildība.</p> <p>Nodrošināt medicīnas ierīces un materiālus sterilizācijai. Atbildība.</p>	<p>Lietošanas līmenī: Epidēmiskais process Bioloģiskie Riska faktori Mikrobioloģiskā drošība.</p> <p>Darba drošība. Individuālo aizsardzības līdzekļu lietošana.</p> <p>Roku higiēna. Infekciju kontroles process. Dezinfekcijas un sterilizācijas metodes.</p>	<p>Spēja ievērot infekciju kontroles principus pacienta un personāla drošībai.</p>	6.LKI

4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes, PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences				
Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)
		Nodrošināt medicīnas ierīču un materiālu uzglabāšana. Atbildība.		
		Nodrošināt infekcijas kontroles pasākumus. Atbildība.		
		Veikt pareizu atkritumu utilizāciju veselības aprūpē. Atbildība.		
4.19.	Veikt nepārtrauktu savu zināšanu un prasmju izvērtēšanu, uzturēšanu un pilnveidošanu.	Izvērtēt savu darbību efektivitāti un atbilstību aktuālajiem reglamentējošiem dokumentiem, lai plānotu savu zināšanu pilnveides procesu. Patstāvība, atbildība, motivācija.	Lietošanas līmenī: Nozari un profesiju reglamentējošie dokumenti. Zināšanu apguves resursu veidi. Fiziskās, psiholoģiskās un emocionālās veselības uzturēšana.	Spēja veikt nepārtrauktu savu zināšanu un prasmju izvērtēšanu, uzturēšanu un pilnveidošanu.
		Izvērtēt un izvēlēties atbilstošus zināšanu apguves resursus. Patstāvība, atbildība, motivācija.		
		Sadarboties ar vadošajām institūcijām izglītošanās resursu plānošanā. Patstāvība, atbildība, motivācija.		

**4. Profesionālās darbības pamatzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		<p>Pilnveidot zināšanas par savas fiziskās, psiholoģiskās un emocionālās veselības uzturēšanu un spēj tās pielietot. Patstāvība, atbildība, motivācija.</p> <p>Nodrošināt atbilstību ārstniecības personu reģistra vai sertifikācijas prasības. Patstāvība, atbildība, motivācija.</p> <p>Pārzināt lēmumu pieņemšanas procesa posmus un spēt tos pielietot. Patstāvība, atbildība, motivācija.</p> <p>Pārzināt problēmu risināšanas procesu un prast to pielietot. Patstāvība, atbildība, motivācija.</p>			
4.20.	Izglītot citus veselības un sociālās aprūpes komandas dalībniekus.	<p>Balstīties uz jaunākajiem pierādījumiem māsziņībās un citās saistošās zinātnes jomās, realizējot izglītošanas procesu. Iniciatīva, kreativitāte.</p> <p>Pārzināt veidus un resursus, kā iegūt jaunāko informāciju, lai</p>	<p>Lietošanas līmenī: Mācīšanās un mācīšanās teorijas un metodes, Mācīšanās stili, Personību tipoloģijas. Dažādu tehnoloģiju izmantošana mācību procesā (daturs, projektors utt.). Pieaugušo mācīšanās teorijas. Neverbālā komunikācija. Mācību metodes.</p>	Spēja izglītot citu veselības un sociālās aprūpes komandas dalībniekus.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)
		<p>realizētu kompetentu un ētisku izglītošanu. Ētiskums, motivācija</p> <p>Izmantot kritisko domāšanu informācijas iegūšanas un interpretācijas procesā, lai noskaidrotu indivīda mācīšanās vajadzības, izveidotu, realizētu un izvērtētu izglītošanas plānu. Pašorganizācija.</p> <p>Noteikt prioritātes plānojot un realizējot mācību procesu. Radošums.</p> <p>Izvērtēt mācību rezultātus, izmantojot zinātniski pamatotus kritērijus. Pamatotība.</p> <p>Veidot profesionālu mācīšanās vidi. Kreativitāte.</p> <p>Veikt mācību procesa dokumentēšanu. Precizitāte.</p>	<p>Indivīda izglītošana un grupas izglītošana. Mācīšanās process un komunikācija.</p>	

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
4.21.	Veikt māsu izglītošanu	<p>Atbalstīt savstarpējo mācīšanos un zināšanu apmaiņu.</p> <p>Motivācija, kreativitāte, nosvērtība.</p> <hr/> <p>Plānot un realizēt mācību procesu māsām mūžizglītības kontekstā.</p> <p>Motivācija, pārliecinātība.</p> <hr/> <p>Veicināt normatīvo dokumentu satura evolūciju atbilstoši mainīgajiem sociālekonomiskajiem apstākļiem.</p> <p>Atbildīgums, pārliecinātība.</p> <hr/> <p>Veicināt veselīga uzvedības modeli profesionālajā vidē.</p> <p>Motivācija.</p>	<p>Lietošanas līmenī: Mācīšanās un mācīšanās teorijas un metodes, Mācīšanās stili, Personības tipoloģija.</p> <p>Dažādu tehnoloģiju izmantošana mācību procesā (dators, projektors utt.). Pieaugušo mācīšanās teorijas.</p> <p>Komunikācijas prasmes. Mācību metodes. Indivīda izglītošana un grupas izglītošana. Mācīšanās process un komunikācija.</p>	Spēja veikt māsu izglītošanu	6.LKI
4.22.	Izglītot pacientus un tuviniekus akūtu slimību gadījumā.	<p>Izmantot biomedicīnisko modeli pacientu izglītošanā akūtās situācijās.</p> <p>Atbildība, pārliecinātība, precizitāte.</p> <hr/> <p>Pārzināt un spēt izskaidrot klīniskās procedūras pacientam un tuviniekiem.</p>	<p>Lietošanas līmenī: Veselības uzvedība. Priekšstati par veselību. Etnisko īpatnību un reliģisko tradīciju ietekme uz veselības uzvedību.</p> <p>Mācīšanās un mācīšanās teorijas un metodes, Mācīšanās stili, Personību tipoloģijas.</p>	Spēja izglītot pacientus un tuviniekus akūtu slimību gadījumā	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		<p>Ētiskums, precizitāte, atbildība.</p> <p>Izmantot atgriezenisko saiti, lai pārliecinātos par izpratnes līmeni nodrošinot aprūpes un ārstēšanas kvalitāti.</p> <p>Atbildība, pastāvīgums.</p> <p>Atpazīt dažādus kognitīvos un mācīšanās ierobežojumus, izvēlēties pacientu izglītošanai piemērotus mācību līdzekļus.</p> <p>Radošums.</p>	<p>Dažādu tehnoloģiju izmantošana mācību procesā (dators, projektors utt.).</p> <p>Pieaugušo mācīšanās teorijas.</p> <p>Neverbālā komunikācija.</p> <p>Mācību metodes.</p> <p>Indivīda izglītošana un grupas izglītošana.</p> <p>Mācīšanās process un komunikācija.</p>		
4.23.	Izglītēt pacientu un tuviniekus hronisku slimību gadījumā.	<p>Izmantot biopsihosociālo modeli pacientu izglītošanā hronisku slimību gadījumā.</p> <p>Atbildība, pārliecinātība, precizitāte.</p> <p>Sniegt nepieciešamo informāciju un atbalstu informētu lēmumu pieņemšanā attiecībā uz aprūpes un ārstēšanas stratēģijām.</p> <p>Atbildība, pārliecinātība, precizitāte.</p>	<p>Lietošanas līmenī:</p> <p>Hronisku slimību ietekme uz dzīves kvalitāti.</p> <p>Uzvedības ietekme uz veselību.</p> <p>Motivācijas teorijas.</p> <p>Mācīšanās un mācīšanās teorijas un metodes, Mācīšanās stili, Personību tipoloģijas.</p> <p>Dažādu tehnoloģiju izmantošana mācību procesā (dators, projektors utt.).</p>	Spēja izglītēt pacientu un tuviniekus hronisku slimību gadījumā	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)
		<p>Respektēt pacienta izvēli un pieņemtos lēmumus attiecībā uz veselības uzvedību.</p> <p>Ētiskums.</p> <hr/> <p>Iesaistīt indivīdu mācību procesā, izmantojot piemērotas mācību metodes, tehnoloģijas un atbilstošas mācīšanās teorijas.</p> <p>Pārlicinātība, neatlaidība, kreativitāte.</p> <hr/> <p>Noteikt īstermiņa un ilgtermiņa mērķus pacienta veselības uzlabošanā, balstoties uz indivīda spējām, vērtībām un resursiem.</p> <p>Ētiskums, pārlicinātība.</p> <hr/> <p>Izvirzīt mērķus, kuri ir izmērāmi un reālistiski, definēt to sasniegšanas mērīšanas kritērijus.</p> <p>Reālistiskums.</p> <hr/> <p>Pārzināt multikulturālo īpatnību ietekmi uz pacientu lēmumiem.</p>	<p>Pieaugušo mācīšanās teorijas.</p> <p>Neverbālā komunikācija.</p> <p>Mācību metodes.</p> <p>Indivīda izglītošana un grupas izglītošana.</p> <p>Mācīšanās process un komunikācija.</p>	

4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes, PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences					
Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		Ētiskums, kognitīvā fleksibilitāte.			
4.24.	Izglītēt sabiedrību.	<p>Pārzināt sabiedrības veselības tendences.</p> <p>Ieinteresētība.</p> <p>Sadarboties ar citām institūcijām, lai veicinātu veselīgu uzvedību veicinošas vides attīstību.</p> <p>Iniciatīva.</p> <p>Piedalīties komunikācijā masu saziņas līdzekļos par sabiedrībai aktuālām veselības tēmām.</p> <p>Motivācija.</p> <p>Iesaistīties veselīgu uzvedību veicinošos pasākumos dažādu vecuma grupu indivīdiem.</p> <p>Motivācija, kreativitāte.</p>	<p>Izpratnes līmenī: Sabiedrības veselības tendences.</p> <p>Lietošanas līmenī: Veselīgu uzvedību veicinoša vide. Publiskās uzstāšanās māksla. Prezentāciju un vizualizāciju veidošana.</p>	Spēja izglītēt sabiedrību.	6.LKI
4.25.	Veidot pozitīvu darba vidi.	<p>Vadīt aprūpes komandas darbu.</p> <p>Atvērtums, radošums.</p> <p>Ievērot ētikas un organizācijas iekšējās darba kārtības noteikumus.</p>	<p>Lietošanas līmenī: Organizāciju kultūra un funkcionēšana.</p>	Spēja veidot pozitīvu darba vidi vērstu uz sasniegumiem un izaugsmi.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		Atvērtums, ētiskums, radošums. Veidot pozitīvu komunikāciju aprūpē iesaistītam personālam. Atvērtums, radošums.			
4.26.	Uzturēt reprezentatīvu profesijas tēlu.	Izcelt profesionālās vērtības. profesionalitāte, pašorganizācija. Apzināties un prast prezentēt profesijas nozīmīgumu un unikalitāti. profesionalitāte, pašorganizācija, tolerance.	Lietošanas līmenī: Publiskās uzstāšanās māksla. Prezentāciju un vizualizāciju veidošana.	Spēja veidot un uzturēt reprezentatīvu profesijas tēlu.	6.LKI
4.27.	Vadīt resursus aprūpes darba nodrošināšanai.	Plānot un organizēt savu darbu veselības aprūpes iestādē. Radošums, precizitāte, patstāvīgums. Plānot resursu nodrošināšanu aprūpes veikšanai. Radošums, precizitāte, taktiskums. Izprot organizācijas mērķus. Atbildība, lojalitāte.	Lietošanas līmenī: Organizācijas filozofija. Organizāciju kultūra un funkcionēšana.	Spēja vadīt resursus aprūpes darba nodrošināšanai.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
4.28.	Atbalstīt pacienta integrāciju sabiedrībā pēc slimības.	<p>Veicināt pacienta neatkarību, palīdzot noteikt aprūpes mērķus. radošums, atbildība, precizitāte.</p> <p>Veidot piederīgajiem izpratni par pacienta saslimšanu. motivācija, atbildība, precizitāte.</p> <p>Veidot savstarpēju uzticēšanos. Tolerance.</p>	<p>Lietošanas līmenī: Veselības aprūpes organizācija Integrācijas process. Terapeitiskā komunikācija.</p>	Spēja atbalstīt pacienta integrēšanos sabiedrībā pēc slimības.	6.LKI
4.29.	Darboties starpnozaru komandā.	<p>Veidot sadarbību ar visiem aprūpē iesaistītajiem. Radošums, tolerance, ētiskums.</p> <p>Sniegt informāciju sadarbības partneriem par pacienta aprūpi un vajadzībām. Radošums, taktiskums.</p>	<p>Lietošanas līmenis: Komandas vadība. Līderība un vadība.</p>	Spēja darboties starpnozaru komandā.	6.LKI
4.30.	Iesaistīties pārmaiņu procesā.	<p>Izmantot pārmaiņu realizēšanai zinātniski pamatotu informāciju un pielāgoties mainīgajiem ārējiem apstākļiem. Motivācija, fleksibilitāte.</p> <p>Motivēt un iesaistīt darbiniekus pārmaiņu procesā.</p>	<p>Lietošanas līmenis: Projektu vadība. Risku vadība.</p>	Spēja iesaistīties pārmaiņu procesā.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		<p>Radošums, kreativitāte.</p> <p>Veidot pozitīvu attieksmi pārmaiņu procesa gaitā.</p> <p>Tolerance.</p> <p>Izprast un paredzēt pārmaiņu un to ieviešanas sekas.</p> <p>Radošums, atbildība.</p>			
4.31.	Veikt nepārtrauktu personīgo un profesionālo pilnveidi.	<p>Izvērtēt savas personīgās izaugsmes vajadzības un turpināt attīstību.</p> <p>Entuziasms, pozitīvisms, motivācija, pašefektivitāte.</p> <p>Rūpēties par savu veselību un ievērot veselību veicinošu dzīvesveidu.</p> <p>Atbildība.</p> <p>Pielietot profesionālā distresa profilakses un pārvarēšanas metodes.</p> <p>Noturīgums.</p>	<p>Lietošanas līmenī:</p> <p>Personīgā izaugsme un attīstība. Veselība un veselības veicināšana, indivīda paradumi un uzvedības modeļi, dzīvesveids.</p> <p>Profesionālā distresa un izdegšanas jēdziens, profilakses un pārvarēšanas metodes, pašpalīdzības koncepts, supervīzija.</p> <p>Profesionālās pieredzes analīze un karjeras plānošana, stipro un vājo pušu apzināšanās, mācību vajadzības, to noteikšana.</p> <p>Profesionālās izaugsmes un tālākizglītības plāna izstrāde un īstenošana. Pašizglītošanās.</p> <p>Profesionālās pilnveides novērtēšana.</p>	Spēja veikt nepārtrauktu personīgo un profesionālo pilnveidi.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		<p>Noteikt savas profesionālās izaugsmes vajadzības un mērķus.</p> <p>Patstāvīgums, pastāvīgums, mērķtiecība, atbildība.</p> <p>Izstrādāt un īstenot savas profesionālās izaugsmes un tālākizglītības plānu.</p> <p>Pašorganizācija, atbildība, patstāvīgums, pastāvīgums.</p> <p>Novērtēt savu profesionālo pilnveidi, novērtēt tās ietekmi uz praksi.</p> <p>Atbildība, pastāvīgums, radošumu (kreativitāte).</p>			
4.32.	Attīstīt māsu profesijas identitāti un autonomiju.	<p>Izprast māsas profesijas attīstības vēsturi.</p> <p>Ieinteresētība.</p> <p>Izprast māsas profesijas nozīmīgumu un filozofiju.</p> <p>Pārlicinātība.</p> <p>Apzināties māsas profesijas nozīmi veselības aprūpes sistēmā.</p>	<p>Izpratnes līmenī:</p> <p>Māsas profesijas vēsture.</p> <p>Māsas profesijas nozīmīgums un filozofija.</p> <p>Māsas profesijas nozīmi un autonomiju veselības aprūpes sistēmā.</p> <p>Māsas profesijas tēls un prestižs.</p>	Spēja attīstīt māsas profesijas identitāti un autonomiju.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		Atbildība, pārliecinātība. Piedalīties māsas profesijas tēla veidošanā un prestiža stiprināšanā. Atbildība, radošums, motivācija, pašvērtība.			
4.33.	Izmantot kritisko domāšanu lēmumu pieņemšanā.	Izprast kritiskās domāšanas nozīmi pacientu aprūpē. Analītiskums. Identificēt un definēt problēmu. Patstāvīgums. Izpētīt situāciju, apkopot informāciju un izvērtēt datus. Precizitāte. Izvirzīt, analizēt un novērtēt alternatīvus risinājumus, izdarīt secinājumus un pieņemt lēmumus. Apdomīgums, radošums, kritiskums. Uzņemties atbildību par pieņemtajiem lēmumiem un rīcību. Atbildība.	Lietošanas līmenī: Problēmu atklāšana un definēšana. Situācijas izpēte, informācijas apkopošana, datu analīze un izvērtēšana. Alternatīvu izstrāde, risku analīze, Lēmumu pieņemšana un rezultātu izvērtēšana. Kritiskā domāšana, tās nozīme pacientu aprūpē.	Spēja izmantot kritisko domāšanu lēmumu pieņemšanā.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)
4.34.	Pielietot jaunākos uz pierādījumiem balstītos zinātnes sasniegumus.	<p>Izmantot uz pierādījumiem balstītu profesionālo informāciju. Zinātkāre.</p> <p>Izvērtēt jaunākos uz pierādījumiem balstītos pētījumus un, atbilstoši klīniskajai situācijai, integrēt tos aprūpes darbā. Kritiskums, atbildība.</p> <p>Sekot jaunāko medicīnisko tehnoloģiju un zinātnisko sasniegumu attīstībai. Pastāvīgums.</p> <p>Integrēt inovācijas māsu praksē. Radošums (kreativitāte). Racionālisms.</p>	<p>Izpratnes līmenī: Tehnoloģijas un zinātniskie sasniegumi veselības aprūpē. Pārmaiņu process.</p> <p>Lietošanas līmenī: Profesionālās informācijas avotu atlase un apstrāde. Pierādījumos balstītas aprūpes koncepcija, nozīme, iespējas, zinātnisko publikāciju veidi.</p>	<p>Spēja pielietot uz pierādījumiem balstītos zinātnes sasniegumus māsu praksē.</p> <p align="right">6.LKI</p>
4.35.	Iesaistīties māsu profesionālajās organizācijās.	<p>Izprast un spēt izveidot māsu profesionālās sadarbības tīklojumu. Iniciatīva.</p> <p>Pārzināt profesionālo organizāciju darbības nozīmi valstiskajā un globālajā līmenī. Ieinteresētība.</p>	<p>Izpratnes līmenī: Profesionālās organizācijas darbība valstiskajā un globālajā līmenī.</p> <p>Lietošanas līmenī: Sadarbība profesionālajā jomā.</p>	<p>Spēja līdzdarboties māsu profesionālajās organizācijās.</p> <p align="right">6.LKI</p>
4.36.	Iesaistīties veselības aprūpes un sociālās labklājības jomas pētījumos un projektos.	<p>Identificēt pētnieciskās problēmas, pamatot to aktualitāti. Kritiskums, ētiskums.</p>	<p>Lietošanas līmenī: Pētniecības nozīme veselības aprūpē, pētniecības principi, ētiskie aspekti, regulējošie normatīvie akti,</p>	<p>Spēja veselības aprūpes un sociālās labklājības jomas pētījumos un projektos.</p> <p align="right">6.LKI</p>

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		<p>Spēt iesaistīties un līdzdarboties pētījumos.</p> <p>Ētiskums. Precizitāte.</p> <p>Integrēt pētījumu rezultātus māsu praksē.</p> <p>Atbildība.</p> <p>Iesaistīties un līdzdarboties projektos saistībā ar veselības aprūpi un sociālo labklājības jomu, to izstrādes un norises pamatprincipus.</p> <p>Ētiskums. Precizitāte.</p>	<p>pētījuma dizaina veidi, pētnieciskā darba cikls.</p> <p>Pētījuma problēma, aktualitāte.</p> <p>Pētniecības pamatprincipi.</p> <p>Pārmaiņu process veselības aprūpē.</p> <p>Projektu vadības pamatprincipi.</p>		
4.37.	Nodrošināt komfortablu un drošu vidi pacientam.	<p>Veikt darbības pacienta higiēnas un komforta nodrošināšanai.</p> <p>Atbildība, privātums.</p> <p>Veikt klīniskās procedūras pacienta higiēnas nodrošināšanai.</p> <p>Atbildība, precizitāte, akurātums.</p> <p>Veikt pacienta pozicionēšanu un pārvietošanu.</p>	<p>Lietošanas līmenī:</p> <p>Pacienta ķermeņa higiēna.</p> <p>Fizioloģiskie termoregulācijas procesi.</p> <p>Ergonomijas principi.</p> <p>Pacienta drošības principi.</p>	Spēja nodrošināt pacientam komfortablu un drošu vidi.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		Atbildība, precizitāte.			
4.38.	Veikt medikamentozo aprūpi.	Veikt medikamentu ievadīšanu enterāli. Atbildība, precizitāte.	Izpratnes līmenī: Asins komponentu veidi. Pirmstransfūzijas un transfūzijas testi.	Spēja veikt drošu medikamentozo aprūpi.	6.LKI
		Veikt medikamentu ievadīšanu parenterāli. Atbildība, precizitāte.	Lietošanas līmenī: Terminoloģija. Drošas medikamentu administrēšanas principi.		
		Lietot zāļu devu kalkulācijas metodes. Atbildība, precizitāte.	Medikamentu administrēšanas normatīvais regulējums.		
		Veikt perorālo medikamentu administrēšanu Atbildība, precizitāte.	Pēctranfūzijas novērošana. Enterālā un parenterālā ievade. Transfūzijas reakcijas un rīcība.		
		Veikt medikamentu sagatavošanu ievadīšanai Atbildība, precizitāte.			
		Veikt medikamentu ievadīšanu caur ādu un gļotādu Atbildība, precizitāte.			
		Veikt medikamentu ievadīšanu caur zondi Atbildība, precizitāte.			
		Veikt insulīna un antikoagulantu ievadīšanu			

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)
		Atbildība, precizitāte.		
		Veikt intrakutānas, subkutānas, intramuskulāras injekcijas Atbildība, precizitāte.		
		Veikt intravenozās injekcijas Atbildība, precizitāte.		
		Veikt perifērā intravenozā katetra ievadi Atbildība, precizitāte.		
		Veikt intravenozās infūzijas administrēšanu (uzturēšanu, pārtraukšanu) Atbildība, precizitāte.		
		Veikt medikamentu intravenozu ievadīšanu caur infūzijas sūkņiem (infuzomats, perfuzors)/ veikt dozētu i/v medikamentu ievadīšanu Atbildība, precizitāte.		
		Veikt medikamentu ievadīšanu caur epidurālo katetru Atbildība, precizitāte.		
		Veikt medikamentu ievadīšanu caur centrālo venozo katetru Atbildība, precizitāte.		
		Veikt medikamentu ievadīšanu intraosāli. Atbildība, precizitāte.		
		Nodrošināt inhalācijas, medikamentu ievadīšanu elpceļos, izmantojot nebulaizeru		

4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes, PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences					
Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		Atbildība, precizitāte. Izprast drošu asins komponentu administrēšana. Atbildība, precizitāte.			
4.39.	Veikt brūču aprūpi.	Veikt primāro un sekundāro brūču aprūpi. Atbildība, precizitāte. Veikt primāro ādas šuvju uzlikšanu. Atbildība, precizitāte. Veikt hronisko brūču aprūpi. Atbildība, precizitāte. Izvēlēties un lietot atbilstošos pārsēju veidus. Atbildība, precizitāte.	Lietošanas līmenī: Akūtu un hronisku brūču aprūpe. Aprīkojums šuvju uzlikšanai un noņemšanai. Hronisku brūču veidošanās un attīstības principi. Šuvju uzlikšanas un noņemšanas tehnika. Dažādas tehnoloģijas brūču aprūpē. Desmurgijas principi.	Spēja veikt brūču aprūpi.	6.LKI
4.40.	Nodrošināt oksigenāciju pacientam.	Nodrošināt skābekļa terapiju. Atbildība, precizitāte. Veikt elpceļu atsūkšanu/sanāciju. Atbildība, precizitāte. Veikt traheostomas aprūpi.	Lietošanas līmenī: Elpceļu caurejamības nodrošināšanas un saglabāšanas metodes. Oksigenācijas efektivitātes nodrošināšanas un novērtēšanas metodes. Elpošanas rehabilitācija. Dažādas tehnoloģijas okseginācijas nodrošināšanā.	Spēja nodrošināt un izvērtēt pacienta oksigenāciju.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		<p>Atbildība, precizitāte.</p> <p>Nodrošināt posturālo drenāžu.</p> <p>Atbildība, precizitāte.</p> <p>Veikt elpošanas tilpuma mērīšanu ar spirometru un pīķa plūsmas mērīšanu.</p> <p>Atbildība, precizitāte.</p>			
4.41.	Nodrošināt šķidruma un uztura uzņemšanu pacientam.	<p>Nodrošināt uztura uzņemšanu pacientam.</p> <p>Atbildība, precizitāte.</p> <p>Ievadīt nazogastrālo zondi.</p> <p>Atbildība, precizitāte.</p> <p>Veikt pacienta parenterālo barošanu.</p> <p>Atbildība, precizitāte.</p> <p>Izvērtēt uzņemtā un izvadītā šķidruma balansu.</p> <p>Atbildība, precizitāte.</p>	<p>Lietošanas līmenī:</p> <p>Faktori, kas ietekmē uztura un šķidruma līdzsvaru.</p> <p>Metodes uztura un šķidruma līdzsvara novērtēšanai.</p> <p>Uztura un šķidruma nepieciešamība visos vecumos.</p> <p>Funkcionāli gastrointestinālā trakta traucējumi.</p> <p>Uztura un šķidruma uzņemšanas metodes.</p> <p>Dažādas tehnoloģijas enterālās un parenterālās ēdināšanas nodrošināšanā.</p> <p>Malnutrīcijas riska novērtēšana.</p> <p>Ķermeņa masas indeksa noteikšana.</p>	Spēja nodrošināt šķidruma un uztura uzņemšanu pacientam.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)
4.42.	Nodrošināt klīniskās procedūras eliminācijas procesiem.	<p>Veikt klīniskās procedūras urogenitālās eliminācijas procedūru nodrošināšanai.</p> <p>Veikt klīniskās procedūras gastrointensitālās eliminācijas procedūru nodrošināšanai.</p> <p>Atbildība, precizitāte.</p>	<p>Lietošanas līmenī: Eliminācijas procesa fizioloģija un patoloģija.</p> <p>Eliminācijas nodrošināšanai nepieciešamais aprīkojums. Klizmu veidi. Stomu veidi. Faktori, kas ietekmē elimināciju. Dažādas tehnoloģijas urogenitālās un gastrintensitālas eliminācijas nodrošināšanā.</p>	<p>Spēja nodrošināt klīniskās procedūras eliminācijas procesiem</p> <p align="right">6.LKI</p>
4.43.	Sagatavot pacientu diagnostiskajām un ārstnieciskajām procedūrām.	<p>Sagatavot pacientu dažādu veidu diagnostiskajām procedūrām un piedalīties tās veikšanā.</p> <p>Atbildība, precizitāte.</p> <p>Sagatavot pacientu dažādu veidu ārstnieciskajām procedūrām un piedalīties tās veikšanā.</p> <p>Atbildība, precizitāte.</p>	<p>Izpratnes līmenī: Medicīniskās tehnoloģijas diagnostikā. Invazīvo manipulāciju un procedūru tehnika ārstniecībā un diagnostikā Laboratoriskās izmeklēšanas metodes. Diagnostiskās radioloģijas metodes. Endoskopiskās izmeklēšanas metodes. Funkcionālās diagnostikas metodes. Elektrokardiogramma.</p> <p>Lietošanas līmenī: Aseptikas un antiseptikas principi. Pacienta sagatavošana. Aprīkojums invazīvo manipulāciju un procedūru sagatavošanai.</p>	<p>Spēja sagatavot pacientu diagnostiskajām un ārstnieciskajām procedūrām un līdzdalība to veikšanā.</p> <p align="right">6.LKI</p>

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		<p>Sagatavot pacientu dažādu veidu ķirurģiskām diagnostiskām un ārstnieciskām operācijām.</p> <p>Atbildība, precizitāte</p>	<p>Vitālo funkciju rādītāji. Antropometrisko dati. Pacienta sagatavošana un paraugu savākšana laboratoro testu veikšanai.</p>		
4.44.	Veikt dažādu veidu imobilizāciju.	<p>Lietot ekstenzijas, bandāžas. Atbildība, precizitāte.</p> <p>Lietot drošas pacienta pārvietošanas metodes. Pastāvīgi, atbildīgi.</p> <p>Lietot ģipša pārsējus. Atbildība, precizitāte.</p> <p>Izmantot atbalsta palīgierīces. Atbildība, precizitāte.</p>	<p>Lietošanas līmenī: Imobilizācijas principi. Palīgīdzekļu izmantošanas principi.</p>	Spēja veikt dažāda veida imobilizāciju.	6.LKI
4.45.	Nodrošināt pacienta mobilizāciju.	<p>Veikt pacienta aktīvo mobilizēšanu. Atbildība, precizitāte.</p>	<p>Lietošanas līmenī: Aktīvās mobilizācijas veidi un tehnika.</p>	Spēja nodrošināt pacienta mobilizāciju.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		Veikt pacienta pasīvo mobilizēšanu Atbildība, precizitāte	Pasīvās mobilizācijas veidi un tehnika. Mobilitātes terapijas pamatprincipi tehnika un elementi.		
4.46.	Veikt pacienta stāvokļa novērtēšanu.	<p>Veikt vitālo funkciju rādītāju noteikšanu un izvērtēšanu. Atbildība, precizitāte.</p> <p>Veikt antropometrisko datu noteikšanu un izvērtēšanu. Atbildība, precizitāte.</p> <p>Lietot auskultācijas metodi aprūpi. Atbildība, precizitāte.</p> <p>Veikt subjektīvo un objektīvo pacientu datu ievākšanu un izvērtēšanu.</p>	<p>Lietošanas līmenī: Vitālo funkciju rādītāji. Antropometrisko dati.</p> <p>Laboratoriskās izmeklēšanas metodes. Subjektīvie un objektīvie dati – auskultācija, palpācija, perkusija un inspekcija. Dažādu ekspress diagnostikas testi. Dažādas tehnoloģijas vitālo rādītāju noteikšanai.</p>	Spēja veikt pacienta stāvokļa novērtēšanu.	6.LKI

**5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
VISPĀRĒJĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Vispārējās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
5.1.	Saziņa valsts valodā	<p>Sazināties mutiski un rakstiski dažādās situācijās.</p> <p>Pārvaldīt un piemērot savu saziņu situācijas prasībām.</p> <p>Atšķirt un lietot dažādu veidu tekstus.</p> <p>Meklēt un apstrādāt informāciju.</p> <p>Izmantot palīg līdzekļus.</p> <p>Pārliecinoši un atbilstīgi kontekstam formulēt un izteikt savus mutiskos un rakstiskos argumentus.</p>	<p>Vārdu krājums.</p> <p>Funkcionālā gramatika.</p> <p>Valodas funkcijas.</p> <p>Verbālās mijiedarbības veidi.</p> <p>Literārā un neliterārā teksta specifika.</p> <p>Valodas stili un intonāciju iezīmes.</p> <p>Valodas un komunikācijas daudzveidība dažādos kontekstos.</p>	<p>Spēja izteikt un interpretēt jēdzienus, domas, jūtas, faktus un viedokļus gan mutiski, gan rakstiski (klausīšanās, runāšana, lasīšana un rakstīšana) un atbilstīgā un radošā veidā lingvistiski pilnvērtīgi iekļauties sociālajā un kultūras kontekstā – izglītībā un apmācībā, darbā, mājās un brīvajā laikā.</p>	6. LKI
5.2.	Saziņa svešvalodās	<p>Saprast vēstījumu.</p> <p>Uzsākt, uzturēt un beigt sarunu.</p> <p>Lasīt, saprast un veidot tekstus atbilstoši indivīda vajadzībām.</p> <p>Izmantot atbilstošus palīg līdzekļus.</p> <p>Izprast starpkultūru mijiedarbību.</p>	<p>Vārdu krājums.</p> <p>Funkcionālā gramatika.</p> <p>Valodas funkcijas.</p> <p>Verbālās mijiedarbības un valodas diapazona veidi.</p> <p>Kultūras tradīcijas dažādība.</p> <p>Starpkultūru komunikācijas pamati.</p> <p>Valodas lietojums.</p>	<p>Spēja saprast, izpaust un interpretēt jēdzienus, domas, jūtas, faktus un viedokļus gan mutiski, gan rakstiski (klausīšanās, lasīšana, runāšana un rakstīšana) attiecīgajā sociālajā un kultūras konteksta diapazonā – izglītībā un apmācībā, darbā, mājās, brīvajā laikā – atbilstoši indivīda vajadzībām.</p>	6. LKI

**5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
VISPĀRĒJĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Vispārējās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
5.3.	Matemātiskās un statistikas prasmes un pamatprasmes dabaszinībās un tehnoloģijās	<p>Matemātiskās un statistikas prasmes.</p> <p>Lietot pamata matemātikas principus un paņēmienus.</p> <p>Izmantot atbilstošus palīglīdzekļus.</p> <p>Lietot dažādas matemātiskas metodes (loģiskā domāšana un telpas uztvere) un prezentāciju (formulas, modeļi, grafiki, diagrammas) dažādos līmeņos.</p> <p>Informācijas apstrādes organizēšana māsas praksē un statistikas metodes</p> <p>Prasmes dabaszinībās</p> <p>Lietot un rīkoties ar tehnoloģiskajiem instrumentiem un iekārtām.</p> <p>Izmantot zinātniskos datus.</p> <p>Atpazīt zinātnisko pētījumu būtiskākos raksturlielumus.</p> <p>Apzināties sabiedrības ilgtspējīgu attīstību saistībā ar zinātnes un tehnoloģiju progresu, kas attiecas uz personisko dzīvi, ģimeni, sabiedrību un globālajiem jautājumiem.</p> <p>Diskutēt par secinājumiem, izmantojot zinātniskus pamatojumus.</p>	<p>Matemātiskās un statistikas zināšanas.</p> <p>Skaitļi.</p> <p>Rēķināšana.</p> <p>Mērvienības un formas.</p> <p>Pamatoperācijas un matemātiskas un statistikas pamatuzdevumu prezentācijas.</p> <p>Zināšanas dabaszinībās.</p> <p>Dabas pasaules pamatprincipi.</p> <p>Fundamentālas zinātniskās pamatkonceptijas. Tehnoloģiskie produkti un procesi.</p> <p>Zinātnes un tehnoloģijas ietekme uz pasauli. Zinātnisko teoriju priekšrocības un ierobežojumi.</p> <p>Tehnoloģiskie riski. Vides aizsardzība.</p>	<p>Matemātiskā kompetence: Spēja attīstīt un piemērot matemātisko domāšanu, lai ikdienas situācijās risinātu problēmas. Kompetence dabaszinībās:</p> <p>Spēja lietot zināšanas un metodes, lai izskaidrotu dabisko pasauli, lai identificētu jautājumus un izdarītu uz pierādījumiem pamatotus secinājumus</p>	6. LKI

**5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
VISPĀRĒJĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Vispārējās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
5.4.	Digitālā kompetence	<p>Lietot informācijas tehnoloģijas un e-veselības sistēmu māsu praksē.</p> <p>Lietot datoru.</p> <p>Pieklūt interneta pakalpojumiem un lietot tos.</p> <p>Meklēt un apkopot informāciju.</p> <p>Apstrādāt un kritiski izvērtēt informāciju.</p> <p>Izmantot rīkus, lai veidotu, saprastu un nodotu sarežģītu informāciju.</p> <p>Komunicēt sadarbības tīklos, izmantojot internetu.</p>	<p>Datora programmas (teksta apstrāde, elektroniskās tabulas, datubāzes, informācijas uzglabāšana, vadība un e-veselība u.c.).</p> <p>Interneta iespējas un potenciālie riski, izmantojot elektroniskos saziņas līdzekļus (e-pastu, tīkla rīkus) darbam, atpūtai, informācijas pārraidei un sadarbībai tīklā, mācībām, pētījumiem un privātajām vajadzībām.</p> <p>Interneta izmantošanas juridiskie un ētiskie principi.</p>	<p>Spēja pārliecinoši un kritiski (droši) izmantot informācijas tehnoloģijas darbā, brīvajā laikā un komunikācijā.</p>	6. LKI
5.5.	Sociālās un pilsoniskās prasmes	<p>Efektīvi iesaistīties sabiedrības pārvaldē kopā ar citiem.</p> <p>Efektīvi komunicēt dažādās vidēs.</p> <p>Pārvaldīt stresu.</p> <p>Pieņemt lēmumu visos līmeņos – no vietēja līdz valsts un Eiropas līmenim, īpaši saistībā ar vēlēšanām</p>	<p>Lietišķā komunikācija.</p> <p>Sabiedrības sociālā un politiskā struktūra.</p> <p>Eiropas sabiedrības multikulturālisma principi.</p> <p>Nacionālo kultūru identitātes mijiedarbošanās ar Eiropas identitāti.</p> <p>Demokrātijas principi.</p> <p>Sociālā daudzveidība un vienlīdzības princips.</p> <p>Sabiedrības ilgtspējīgas attīstības veicināšanas principi.</p>	<p>Spēja demonstrēt tādas personīgās, starppersonu un starpkultūru prasmes, kas nodrošina indivīda aktīvu un efektīvu dalību darbā un sabiedriskajā dzīvē.</p>	6. LKI
5.6.	Uzņēmējdarbība.	<p>Plānot un organizēt.</p> <p>Vadīt – uzņemties līdera lomu un deleģēt.</p> <p>Analizēt un iegūt informāciju.</p> <p>Novērtēt un uzskaitīt.</p>	<p>Ekonomikas darbības principi.</p> <p>Komercdarbības pamati.</p> <p>Efektīvas uzņēmuma vadības principi un mehānisms.</p>	<p>Spēja īstenot uzņēmējdarbību.</p>	6. LKI

**5. Profesionālās darbības pamatzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
VISPĀRĒJĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Vispārējās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		Efektīvi pārstāvēt un veikt sarunu. Strādāt gan individuāli, gan darbojoties komandā.			
5.7.	Civilā aizsardzība un katastrofu pārvaldība	Pēc iespējas nodrošināt sabiedrībai minimāli nepieciešamās pamatvajadzības katastrofas un tās draudu gadījumā. Sniegt palīdzību katastrofā cietušajiem un mazināt kaitējumu.	Cilvēku, vides un īpašuma drošība. Preventīvie pasākumi. Rīcība katastrofu gadījumā.	Spēja līdzdarboties rīcības plāna katastrofu gadījumā ietvaros.	6. LKI

Vispārīga informācija	
Profesijas standarta iesniedzējs	<p>Iesniedz Veselības ministrija (reģistrācijas Nr.90001474921), kontaktpersona turpmākai saziņai - Veselības ministrijas Stratēģiskās plānošanas nodaļas vecākā eksperte Dace Roga, e-pasta adrese: dace.roga@vm.gov.lv , tālr. 67876093.</p> <p>MĀSAS PROFESIJAS STANDARTU izstrādājusi ar Veselības ministrijas 2017.gada 21.februāra rīkojumu Nr.50 “Māsas un vecmātes profesijas un specialitāšu izvērtēšana” izveidotā darba grupa, kuras sastāvā bija pārstāvji no Latvijas Māsu asociācijas, Latvijas Vecmāšu asociācijas, SIA ”Vidzemes slimnīca”, Jelgavas pilsētas slimnīcas, SIA “Rīgas Dzemdību nams”, Latvijas Veselības un sociālās aprūpes darbinieku arodbiedrības, Latvijas Ārstniecības un aprūpes darbinieku arodbiedrības, Rīgas Stradiņa universitātes, Latvijas Universitātes un Veselības ministrijas pārstāvji.</p>
Profesijas standarta ekspertu darba grupa	<i>[Aizpilda Valsts izglītības satura centrs]</i>
Profesijas standarta NEP atzinums	<i>[Datums. Aizpilda Valsts izglītības satura centrs]</i>
Profesijas standarta saskaņošana PINTSA	<i>[Datums. Aizpilda Valsts izglītības satura centrs]</i>
Profesijas standarta iepriekš saskaņotās redakcijas	<i>[Datums. Aizpilda Valsts izglītības satura centrs]</i>